

Zientzia eta teknologia

JOXERRA AIZPURUA

EDF, hondakin nuklearren biltegiaren prezioarekin kezkatuta

Meuse/Haute-Marneko lurpeko laborategia. Hemen egin nahi dute hondakin nuklearren biltegia.

ELECTRICITÉ DE FRANCE (EDF) enpresak hondakin nuklearrak lur azpian gordetzeko proiektuaren inguruko kezka azaldu ditu.

Hondakin erradioaktiboen kudeaketarako agentzia nazionalak, Andra-k, 15.000 milioi euroko proiektua onartu zuen biltegia eraiki ahal izateko Meuse/Haute-Marne eskualdean, baina azken urte honetan kopuru hori aldatu egin da. 2006an Frantziako Parlamentuak onartutako lege baten arabera, biltegi nuklearrek “errebertsibilitate printzipioa” bete behar dute, hau da, biltegiaren dauden hondakinek bertatik ateratzeko aukera izan behar dute.

Lege berri horrek eragin zuzena du hondakinak biltegitartzeko garaian eta batez ere, segurtasun neurriak zorrozten ditu. Horrela, La Meuseko biltegi-proiektuaren kostua 35.000 milioira igo da gutxienez, eta kostu horren %80 EDFren bizkar gainera doanez ulertzekoa da erakundeak aurkeztutako kezka. Izan ere, oso posible da behin-betiko kostua handiagoa izatea.

Ozeanoetako errolda

URRIAREN 4AN amaitu zen hamar urte iraun duen programa. 80 estatutako 2.700 zientzialarik parte hartu dute CoML (itsasoko bizidunen errolda) proiektuan. Hiru tomo handi, milaka argazki, bideo eta datu dituen datu-baseak eta 2.600 artikulua zientifikok osatzen dute proiektuaren muina.

Itsasertzeko ekosistemak, itsas hondoko iturri hidrotermalak eta mikrobioetatik baleetarainoko biodibertsitatea aztertu dituzte, euren eboluzioarekin eta dinamikarekin batera. Guztira 250.000 espezie aztertu dituzte; uste dute beste 750.000 aurkitzeke daudela oraindik.

Proiektu honi esker espezie ezezagun asko ezagun bihurtu dira; horren adibide dugu Pazko Uhartearen hegoaldean topatutako *Kiwa hirsuta* krustazeo iletsua.

Kiwa hirsuta.

Estresak ere gizendu gaitzake

Estresak gudan hainbat eragin dituela badakigu. Muturreko estresak, hau da, gerra, istripu edo heriotza baten eraginez sortutakoak, normalki gutxiago jatera eta ondorioz argaltzerara garamatza, baina eguneroko estres normalak aurkako efektua eragin dezake.

<http://ttiki.com/17845> (Gaztelaniaz)

Eguzki-zelula beti berriak

Eguzki energia xurgatzeko erabiltzen diren zelulak eguzkiaren eraginez kaltetu eta aldatu egin behar izaten dira. Landa-reek, aldiz, beste estrategia bat dute eguzkiak eragindako zahartzaroari aurre egin ahal izateko, eta hori aprobetxatu nahian ari dira ikerlariak.

<http://ttiki.com/17846> (Gaztelaniaz)

Ahalik eta hozkailurik txikienaren bila

Ustez, etxean zenbat eta hozkailu handiagoa izan hobeto. Hala ere, Britainia Handiko ikerlari talde batek dio nahi adina txiki eraiki daitezkeela hozkailuak, eta zenbat eta txikiagoak izan orduan eta errazagoa dela zero absolutura (0 gradu Kelvin, edo $-273,15^{\circ}\text{C}$) hurbiltzea. Etorkizunean erabilpen garrantzitsuak izan ditzakete hozkailu txikiak.

<http://ttiki.com/17847> (Gaztelaniaz)

Babeslea: **iametza Interaktiboa**

ideia batetik errealitatera

web garapenak

multimedia

aholkularitza

edukiak

iametza
interaktiboa
www.iametza.com
T.943 37 67 16